

**ՀԱՆՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Ը**

**2009 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՄԻ 22-ԻՆ ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ ՍՏՈՐԱԳՐՎԱԾ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԽՈՐՎԱԹԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԵՎ ԵԿԱ-
ՍՈՒՏՆԵՐԻ ԿՐԿՆԱԿԻ ՀԱՐԿՈՒՄԸ ԲԱՑԱՌԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՐԿՈՒՄԻՑ ԽՈՒՍԱՓԵԼԸ
ԿԱՆԽԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐՈՒՄ ԱՍՐԱԳՐՎԱԾ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒ-
ԹՅՈՒՆՆԵՐԻ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ
ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ ՈՐՈՇԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՈՐԾՈՎ**

Քաղ. Երևան

8 սեպտեմբերի 2009թ.

Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանը՝ կազմով.
Գ. Հարությունյանի (նախագահող), Հ. Դանիելյանի, Ֆ. Թոխյանի, Մ. Թովուկյանի
(զեկուցող), Վ. Հովհաննիսյանի, Հ. Նազարյանի, Ռ. Պապայանի, Վ. Պողոսյանի,

համաձայն Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 100 հոդվածի
2-րդ կետի, 101 հոդվածի 1-ին կետի, «Սահմանադրական դատարանի մասին»
Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 25, 38 և 72 հոդվածների,

դռնբաց դատական նիստում գրավոր ընթացակարգով քննեց «2009 թվականի
մայիսի 22-ին Երևանում ստորագրված՝ Հայաստանի Հանրապետության և Խորվա-
թիայի Հանրապետության միջև եկամուտների կրկնակի հարկումը բացառելու և
հարկումից խուսափելը կանխելու մասին համաձայնագրում ամրագրված
պարտավորությունների՝ Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությանը
համապատասխանության հարցը որոշելու վերաբերյալ» գործը:

Գործի քննության առիթ է հանդիսացել Հայաստանի Հանրապետության
սահմանադրական դատարանին ուղղված Հանրապետության Նախագահի
դիմումը՝ մուտքագրված 16.07.2009թ.:

Ուսումնասիրելով սույն գործով զեկուցողի գրավոր հաղորդումը, Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի պաշտոնական ներկայացուցիչ՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարի տեղակալ Ս. Կարայանի գրավոր բացատրությունը, հետազոտելով համաձայնագիրը և գործում առկա մյուս փաստաթղթերը, Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանը **Պ Ա Ր Ձ Ե Ց .**

1. Խնդրո առարկա համաձայնագիրն ստորագրվել է 2009թ. մայիսի 22-ին՝ Երևանում: Այն բաղկացած է 28 հոդվածից և համաձայնագրի անբաժանելի մաս կազմող Արձանագրությունից:

Համաձայնագիրը դասվում է ընդհանուր բնույթի հարկային համաձայնագրերի շարքին, որոնք, որպես կանոն, ընդգրկում են հարկման ոլորտում պայմանավորվող պետությունների համագործակցությանը վերաբերող տարաբնույթ հարցեր:

2. Համաձայնագրի կնքումը, հիմնականում, հետապնդում է երկու նպատակ՝ բացառել եկամուտների կրկնակի հարկումը և այդպիսով նվազեցնել եկամտային հարկերի հետ կապված խոչընդոտների բացասական ազդեցությունը միջազգային առևտրի և ներդրումների վրա, ինչպես նաև ստեղծել կանխատեսելի և կայուն հարկային միջավայր:

Համաձայնագրով կանոնակարգվում են եկամուտների ստացման երկրում հիմնական եկամտատեսակների՝ շահաբաժինների, տոկոսների, ռոյալթիների հարկման պայմանները և, հատկապես՝ դրույքաչափերը:

3. Համաձայնագիրը կիրառվում է Պայմանավորվող պետություններից մեկի կամ երկուսի ռեզիդենտ հանդիսացող անձանց նկատմամբ /հոդված 1/:

Ըստ համաձայնագրի 2-րդ հոդվածի՝ նախատեսվում է, որ այն կիրառվելու է Պայմանավորվող պետության կամ իշխանության տեղական մարմինների կողմից եկամտի նկատմամբ կիրառվող հարկերի նկատմամբ՝ անկախ դրանց գանձման եղանակից:

Համաձայնագրի 2-րդ հոդվածի 3-րդ կետին համապատասխան՝ այն կիրառվում է, հիմնականում, հետևյալ գործող հարկերի նկատմամբ, այն է՝ շահութահարկ և եկամտահարկ:

Համաձայնագրի մի շարք դրույթներով սահմանված են, մասնավորապես, հարկման հետևյալ օբյեկտները .

- անշարժ գույքից ստացված եկամուտը /ներառյալ գյուղատնտեսությունից կամ անտառային տնտեսությունից եկամուտը/,
- ձեռնարկատիրական գործունեությունը,
- միջազգային փոխադրումներից՝ ծովային, գետային, օդային նավերի կամ ավտոմոբիլային փոխադրամիջոցների շահագործումից ստացված շահույթը,
- շահաբաժինները, տոկոսները, ռոյալթին,
- արտիստների և մարզիկների գործունեությունից ստացված եկամուտը,
- կենսաթոշակները, պետական ծառայության դիմաց վճարված աշխատավարձը,
- ուսանողին կամ փորձնակին տրված վճարումները,
- այլ եկամուտներ:

4. Համաձայնագրով Հայաստանի Հանրապետությունը կրում է ֆինանսական պարտավորություններ, ինչը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ Հայաստանի Հանրապետությունը պարտավորվում է Խորվաթիայի Հանրապետության ռեզիդենտների կողմից Հայաստանի Հանրապետությունում ստացված որոշ տեսակի եկամուտները չհարկել կամ հարկել նվազեցված դրույքաչափերով:

Համաձայնագիրը սահմանափակում է Խորվաթիայի Հանրապետության ձեռնարկության կողմից Հայաստանում իրականացված ձեռնարկատիրական գործունեությունից ստացված շահույթի Հայաստանի Հանրապետության հարկման իրավունքը: Հայաստանի Հանրապետությունը կարող է հարկել այդպիսի շահույթը միայն այն դեպքում, եթե ձեռնարկատիրական գործունեությունն իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետությունում տնտեսական գործունեության իրականացման վայրի միջոցով և միայն այդ տնտեսական գործունեության իրականացման վայրին վերագրվող շահույթի չափով:

Համաձայնագրով սահմանափակվում է Խորվաթիայի Հանրապետության ռեզիդենտի կողմից հայաստանյան աղբյուրներից ստացվող տոկոսները հարկելու՝

Հայաստանի Հանրապետության իրավունքը: Սակայն, եթե տոկոսների փաստացի սեփականատերը Խորվաթիայի Հանրապետության ռեզիդենտ է, ապա Հայաստանում գանձվող հարկը չպետք է գերազանցի տոկոսների համախառն գումարի 10 տոկոսը:

Միաժամանակ, համաձայնագիրը սահմանափակում է նաև Խորվաթիայի ռեզիդենտի կողմից հայաստանյան աղբյուրներից ստացվող ռոյալթիները հարկելու՝ Հայաստանի Հանրապետության իրավունքը: Սակայն Հայաստանի Հանրապետությանը իրավունք է վերապահվում Հայաստանում առաջացող և Խորվաթիայի ռեզիդենտի կողմից փաստացի տնօրինվող ռոյալթիները հարկել Հայաստանում, որի դեպքում գանձվող հարկը չպետք է գերազանցի ռոյալթիի համախառն գումարի 5 տոկոսը: Այս դրույթը Հայաստանի Հանրապետության համար լրացուցիչ ֆինանսական պարտավորություն է ենթադրում, քանի որ գործող օրենսդրությամբ հայաստանյան աղբյուրներից օտարերկրյա ֆիզիկական անձանց և ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց վճարվող տոկոսները հարկվում են 10 տոկոս դրույքաչափով:

Հարկ է արձանագրել, որ Պայմանավորվող պետությունների ռեզիդենտների համար սահմանված արտոնությունները գործելու են փոխադարձության սկզբունքի հիման վրա, ինչը բխում է համաձայնագրի նպատակներից:

Համաձայնագիրն ամրագրում է նաև հարկումից խուսափելը կանխելու կառուցակարգ /հոդված 22/, ինչպես նաև երաշխավորում է Պայմանավորվող պետությունների ազգային անձանց նկատմամբ հարկային խտրականության բացառումը /հոդված 23/:

Արդի միջազգային իրավունքին ներդաշնակ համաձայնագրի գործողությունը չի տարածվում դիվանագիտական ներկայացուցչությունների և հյուպատոսական հիմնարկների անդամների նկատմամբ /հոդված 26/:

Համաձայնագրի եզրափակիչ դրույթները նվիրված են վերջինիս մեկնաբանման կամ կիրառման հետ կապված հնարավոր վեճերի լուծման, տեղեկությունների փոխանակման, ուժի մեջ մտնելու և դրա գործողության դադարեցման կարգին ու պայմաններին, ժամկետներին :

5. Խորվաթիայի Հանրապետության հետ կրկնակի հարկման համաձայնագրի կնքումը հնարավորություն կտա զարգացնելու երկու պետությունների միջև ապրանքների և ծառայությունների շրջանառությունը, կապիտալի, տեխնոլոգիաների, մարդկանց շարժը, կնպաստի տնտեսական կապերի զարգացմանը:

Համաձայնագրով Հայաստանի Հանրապետության ստանձնած պարտավորությունները համահունչ են ՀՀ Սահմանադրության 8 և 9 հոդվածների դրույթներին, քանզի կոչված են զարգացնելու կողմերի միջև բարիդրացիական, փոխշահավետ հարաբերությունները, ինչպես նաև ստեղծելու իրավական բարենպաստ պայմաններ կողմերի համապատասխան սուբյեկտների տնտեսական գործունեության ազատության համար:

Ելնելով գործի քննության արդյունքներից և ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 100 հոդվածի 2-րդ կետով, 102 հոդվածի առաջին և չորրորդ մասերով, «Սահմանադրական դատարանի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 63 և 64 հոդվածներով, Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանը **Ո Ր Ո Շ Ե Ց**.

1. 2009 թվականի մայիսի 22-ին Երևանում ստորագրված՝ Հայաստանի Հանրապետության և Խորվաթիայի Հանրապետության միջև եկամուտների կրկնակի հարկումը բացառելու և հարկումից խուսափելը կանխելու մասին համաձայնագրում ամրագրված պարտավորությունները համապատասխանում են Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությանը:

2. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 102 հոդվածի երկրորդ մասի համաձայն սույն որոշումը վերջնական է և ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից:

ՆԱԽԱԳԱՀՈՂ

Գ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ